

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Навчально-науковий медичний інститут
Кафедра клінічної медицини

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни
Клінічна практика з фізичної терапії та ерготерапії при порушенні
діяльності нервової системи

підготовки	бакалавра (на основі ПЗСО)
спеціальності	227 «Фізична терапія, ерготерапія»
освітньо-професійної програми	«Фізична терапія, ерготерапія»

Силабус навчальної дисципліни «Клінічна практика з фізичної терапії та ерготерапії при порушенні діяльності нервової системи» підготовки «бакалавра», галузі знань - 22 «Охорона здоров'я», спеціальності - 227 – «Фізична терапія, ерготерапія», за освітньо-професійною програмою - «Фізична терапія, ерготерапія»

Розробник: Яковсон О.О., к.мед.н., доцент кафедри клінічної медицини

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри клінічної медицини

протокол № 3 від 30.09. 2021 р.

Завідувач кафедри: (Галей М.М.)

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань - 22 «Охорона здоров'я», Спеціальність- 227 «Фізична терапія, ерготерапія»,	Нормативна
		Рік навчання 4
		Семестр 8-ий
Кількість годин / кредитів 180/6		Лекції - год.
		Практичні (семінарські) год.
		Лабораторні ____ год.
		Індивідуальні ____ год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота 168 год.
		Консультації 12 год.
Мова навчання українська		Форма контролю: залік з практики

II. Інформація про викладача

Якобсон Олена Олександрівна

Кандидат медичних наук

Доцент кафедри клінічної медицини

Контактна інформація +38050745-08-97; jacobson.helen@vnu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>**III. Опис дисципліни****1. Анотація курсу.**

Навчальна дисципліна «Клінічна практика з фізичної терапії та ерготерапії при порушенні діяльності нервової системи» є нормативною дисципліною для студентів спеціальності - 227 «Фізична терапія, ерготерапії», рівня підготовки «бакалавра»

Кінець ХХ ст. і початок третього тисячоліття, на жаль, характеризуються тенденцією до погіршення стану нервово-психічного здоров'я населення України. Соціально-економічна нестабільність призводить до кількісних та якісних змін структури нервологічної захворюваності населення. Ця нестабільність спричинює негативний вплив на кількість деструктивно-дестабілізуючих та соціально зумовлених

стресогенних чинників, а також зростанням неврологічної патології в населення.

Крім того, зростає відсоток цереброваскулярних, вірусних уражень центральної нервової системи, пухлин, кількість випадків синільних патологій, що негативно сказується на структурі неврологічної захворюваності населення України.

Метою викладання навчальної дисципліни «Клінічна практика з фізичної терапії та ерготерапії при порушенні діяльності нервової системи» формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема здатності до вирішування задач та практичних проблем у галузі фізичної терапії з метою відновлення/корекції рухових та морфофункціональних можливостей, здоров'я, підвищення ступеня соціальної адаптації та якості життя пацієнтів із травмами та захворюваннями нервової системи

Основними завданнями вивчення дисципліни «Клінічна практика з фізичної терапії та ерготерапії при порушенні діяльності нервової системи» є:

- формування практичних навичок з організації та проведення заходів з фізичної терапії для відновлення/корекції рухових та морфофункціональних можливостей пацієнтів/клієнтів з травмами та захворюваннями нервової системи;

- _____ формування і удосконалення професійно значущих особистих якостей, стереотипів поведінки, форм спілкування, необхідних для успішної діяльності фахівця в галузі фізичної терапії;

- _____ надбання студентами досвіду практичної роботи як фізичного терапевта у закладах охорони здоров'я, що надають реабілітаційну допомогу, різних форм власності;

- _____ опанування основними методами контролю та оцінки заходів, які використовуються при фізичній терапії хворих з неврологічною патологією.

Формування та удосконалення умінь і навичок студентів здійснюється в процесі професійної діяльності під контролем керівника від бази практики, який надає консультативну та методичну допомогу у проведенні заходів з фізичної терапії, здійснює контроль з подальшим аналізом і оцінкою виконання окремих завдань програми практики. Такий підхід сприяє поглибленню теоретичних знань і практичних умінь. Діяльність студентів поєднується з виховною, організаційно-методичною та просвітницькою роботою.

2. Результати навчання (компетентності).

- ЗК 01. Здатність до розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

- ЗК 03. Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК 04. Здатність працювати в команді.
- ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети
- ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом
- ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- ФК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх виконання і зв'язок з охороною здоров'я.
- ФК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.
- ФК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.
- ФК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати
- ФК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.
- ФК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.
- ФК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним.
- ФК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.
- ФК 11. Здатність адаптувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.
- ФК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.
- ФК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

Програмні результати навчання.

- ПР 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.
- ПР 02. Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).
- ПР 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.
- ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.
- ПР 05. Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя.
- ПР 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.
- ПР 07. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).
- ПР 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.
- ПР 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.
- ПР 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.
- ПР 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.
- ПР 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.
- ПР 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.
- ПР 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для

пересування та самообслуговування.

- ПР 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.
- ПР 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.
- ПР 17. Оцінювати результати виконання програми фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій (додаток 3), та за потреби, модифікувати поточну діяльність.
- ПР 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

3. Завдання для самостійного опрацювання.

№ з/п	Тема	К-сть годин
1.	Опанування навичками опитування пацієнта/клієнта з травмами та захворюваннями нервової системи для визначення порушень функції, активності та участі	28
2.	Обстеження пацієнтів/клієнтів з порушеннями нервової системи, використовуючи відповідний інструментарій (опитування, збір анамнезу, пальпація, оцінювання рухливості суглобів, визначення м'язової сили, визначення рівня і локалізації чутливості, тестування рефлексів, визначення м'язового тону, визначення м'язової витривалості, оцінювання рівноваги та координації, оцінювання довільних рухових функцій, больового синдрому, рухових функцій та мобільності);	28
3.	Опанування навичками трактування інформації про наявні у пацієнта/клієнта порушення нервової системи за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ);	28
4.	Вміння використовувати дані реабілітаційного обстеження при складанні індивідуальних програм з фізичної терапії для пацієнтів/клієнтів із порушеннями нервової системи (встановлювати цілі втручання, розробляти технологію втручання); добирати засоби, методи та форми фізичної терапії з урахуванням особистісних чинників пацієнта/клієнта з порушеннями нервової системи (терапевтичні вправи; позиціонування;	28

	тренування рухових навичок та умінь: переміщення у ліжку, навички сидіння, переміщення поза межі ліжка, вставання, стояння, хода, користування допоміжними засобами для ходи та візком, користування ортезами, самообслуговування та самогляд; дихальні вправи; мануальні маніпуляції на грудній клітці, масаж); .	
5.	Вміння реалізовувати індивідуальну програму фізичної терапії в пацієнтів/клієнтів з травмами та захворюваннями нервової системи (біль, набряки, парези та плегії, м'язова атрофія, порушення м'язового тону, порушення амплітуди руху, порушення чутливості, порушення стану свідомості, порушення когнітивних функцій, порушення рівноваги та координації, порушення рухових функцій та інші);	28
6.	Вміння прогнозувати результати впровадження програм фізичної терапії в пацієнтів/клієнтів із порушеннями нервової системи (цільовий/очікуваний рівень результатів втручання, пріоритетність застосування заходів фізичної терапії); вміння здійснювати контроль стану пацієнта/клієнта з порушеннями нервової системи в ході реабілітаційного заняття, аналізувати результати та коректувати хід виконання програм фізичної терапії, діючи у межах затверджених клінічних настанов/протоколів.	28
	Разом	168

5. Політика оцінювання

Дисципліна «Клінічна практика з фізичної терапії та ерготерапії при порушенні діяльності нервової системи» триває 6 тижнів. У цьому випадку підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. Поточне оцінювання з предмету (максимум 7 балів за 1 тиждень);
2. Залік (максимум 60 балів).

Залік проходить у вигляді захисту залікової документації: звіту з практики та щоденнику практики.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

- Політика щодо академічної доброчесності: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.

Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

- Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу
- Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку з практики.

6. Вимоги до звітної документації з клінічної практики

Залікова документація здається керівнику практики від навчального закладу. Термін здачі документації – до проведення заключної конференції з практики, дата якої визначена в наказі.

Звіт з практики є основним документом студента, що характеризує виконану їм роботу під час практики, набуті організаційні, методичні, виховні та практичні навички. Звіт з практики студент готує самостійно й надає його для перевірки керівникові практики від бази практики до її закінчення.

Звіт з клінічної практики повинен містити такі частини:

1. Титульний аркуш, завдання на виробничу клінічну практику.
2. Відомість-характеристику, підписану керівником клінічної практики від бази практики та завірену печаткою закладу.
3. Щоденник практиканта, де фіксується прибуття та вибуття студента з бази практики, календарний план проходження практики, щоденна робота на практиці (підписаний керівником клінічної практики від бази практики та завірений печаткою закладу).
4. Плани-конспекти 6 реабілітаційних занять з акцентом на певний вид реабілітаційного втручання, проведених студентом-практикантом під наглядом фізичного терапевта для пацієнтів/ клієнтів із захворюваннями та травмами нервової системи. У реабілітаційних програмах повинні бути відображені: • опитування, зібраний анамнез в пацієнтів з різними формами порушень нервової системи; • результати реабілітаційного обстеження пацієнта з відповідною нозологією (клінічні шкали/тести для оцінки функціональних порушень, рухової функції, координаційної функції, функції ходьби тощо); • сформульовано реабілітаційний діагноз, використовуючи відповідний інструментарій МКФ; визначені потреби пацієнта; • визначено довгострокові та короткострокові цілі фізичної терапії та ерготерапії; • визначено засоби фізичної терапії, їх дозування, послідовність застосування, організаційні та методичні особливості занять; • наведені методичні розробки, які студент-практикант склав під час проходження практики (плани-конспекти занять з фізичної терапії, інших видів реабілітаційної роботи тощо); • проведено аналіз ефективності індивідуальної програми з фізичної терапії, надані рекомендації щодо подальшого проведення реабілітаційних заходів. Керівник практики від бази практики пише характеристику на студента, враховуючи відвідування

занять, його відношення до роботи та рекомендує оцінку з клінічної практики. Характеристика повинна бути завірена печаткою закладу, де проходили практику студенти, підписами керівника практики від бази практики, адміністрацією закладу.

7. Шкала оцінювання

Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами проведеного заліку з урахуванням поточного та проміжного контролю.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
90 – 100	Відмінно	A	відмінне виконання
82 – 89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75 – 81	Добре	C	загалом хороша робота
67 -74	Задовільно	D	непогано
60 – 66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1 – 59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

8. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Нервові хвороби / Віничук С.М., Дубенко Є.Г../.-К.:Здоров'я, 2001.- 696 с.
2. Бойчук Т., Голубева М., Левандовский О., Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації, - Львів: ЗУКЦ, 2010. – 239с.
3. Беляев В.И. Травма спинного мозга. М.: Владмо, 2012. – 428с.
4. Демиденко Т. Д. Основы реабилитации неврологических больных / Т. Д. Демиденко, Н. Г. Ермакова. – СПб.: Фолиант, 2014. – 304с.
5. Качесов В.А. Основы интенсивной реабилитации. Травма позвоночника и спинного мозга. - ЭЛБИ-СПб.: Санкт-Петербург, 2015. —128с., ил.

6. Ковальчук В.В. Реабилитация пациентов перенесших инсульт. – М. 2016. – 328с.
7. Основы ранней реабилитации больных с острым нарушением мозгового кровообращения: Учебно-методическое пособие по неврологии для студентов медицинских вузов / Под.ред. В.И. Скворцовой. - М.: Литтерра, 2010. -104с.

Додаткова література:

8. Бойко А. Н. Нарушения когнитивных функций при рассеянном склерозе / А. Н. Бойко, Е. В. Еникопова, Н. Ю. Булдакова // Качество жизни. Медицина. – 2016. – С. 22-26.
9. Локальний протокол медичної допомоги пацієнтам з ішемічним інсультом // Главный врач. – 2013. – №2. – С. 30-37.
10. Медицинская реабилитация / под ред. В.М. Боголюбова. Книга I. — 3-е изд., испр. и доп. — М.: БИНОМ, 2010. — 416 с.
11. Международная классификация функционирования, ограничений жизнедеятельности и здоровья. Краткая версия. — СПб.: Изд-во С.-Петербургского ин-та усовершенствования врачей-экспертов, 2013. 227 с
12. Суворов, А.Ю. Постуральные функциональные пробы в процессе физической реабилитации больных с церебральным инсультом / А.Ю. Суворов, Г.Е. Иванова, Д.В. Скворцов [и др.] // Лечебная физкультура и спортивная медицина. 2012. № 9. С45.
13. Чернышева И.Н. Клинические и биомеханические особенности формирования вертикальной позы и передвижения при церебральном параличе / И.Н. Чернышева, С.Д. Шевченко // Ортопедия, травматология и протезирование. – 2016. – № 2 (587). – С. 131-137.
14. Шкалы, тесты и опросники в медицинской реабилитации / Под. ред. А.Н. Беловой, О.Н. Щепетовой. – М.: Антидор, 2012. – 440 с.
15. Mark Mumenthaler, M.D., Heinrich Mattle, M.D. Fundamentals of Neurology. – 2016 – P.98-109. 9. Baloh RW, Honrubia V: Clinical Neurophysiology of the Vestibular System. Oxford, Oxford University Press, 2015, pp 232–234.

Електронні ресурси:

1. <http://mozdocs.kiev.ua/>
2. <http://medstandart.net/browse/2707>
3. <http://www.uazakon.com/big/text1316/pg3.htm>
4. <http://neurology.com.ua/standarty-okazaniya-medicinskoj-pomoshhi-po-specia>